

Granskning av årsredovisning 2010

Strömsunds kommun

2011-03-24

Anneth Nyqvist

Erik Palmgren

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	5
2.1	Bakgrund.....	5
2.2	Revisionsfråga och metod.....	5
3	Granskningsresultat.....	7
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	7
3.1.1	Förvaltningsberättelse.....	7
3.1.2	Balanskrav	9
3.1.3	God ekonomisk hushållning	10
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	10
3.2	Rättvisande räkenskaper	11
3.2.1	Resultaträkning	11
3.2.2	Balansräkning.....	12
3.2.3	Kassaflödesanalys	14
3.2.4	Sammanställd redovisning	14

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att årsredovisningen inte fullt ut uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och därmed inte heller är helt upprättad i enlighet med god redovisningssed. Följande poster omfattas:

- Redovisningen av pensioner intjänade före 1998 följer inte reglerna i KRL (kommunala redovisningslagen).
- Kommunen har 2010 även valt att frångå KPA:s prognos då den s.k. "bromseffekten" innebär att skulden och även kostnaderna minskar kraftigt 2010 för att sedan öka 2011 och framåt. I stället har kommunen valt att i sin redovisning följa en linjär utveckling av skulden vilket dels innebär att kostnaderna är för höga och därmed att resultatet för 2010 inte är helt rättvisande, dels att skulden är för hög och därmed är inte heller ställningen helt rättvisande.

Vi har funnit några poster som har kostnadsförts på 2010 men som ur redovisningssynpunkt bör hänföras till 2011. Vi har i diskussioner med ekonomienheten betonat vikten av att upprätthålla en god kvalitet i redovisningen och att rutinerna bör ses över inför nästa års bokslut.

Nedskrivningar av fastigheter har gjorts motsvarande 13,4 mnkr. Det rör sig i flesta fall om fastigheter som kommunen inte längre är ägare till, de som är på väg att säljas och även mindre poster som har omvärderats till att avse driftinventarier. I vissa fall är det dock fastigheter som anses vara för högt värderade och där kommunen själv har gjort uppskattningar av ett lägre bokfört värde. Vi rekommenderar att kommunen upprättar tydligare anvisningar för när nedskrivning av tillgångar är motiverad utifrån god redovisningssed och tydligare definierar när nedskrivning skall göras och på vilket sätt.

Resultatet uppgår till +27 mnkr för 2010 vilket är 13 mnkr bättre än budgeterat. Det är framförallt utfallet av skatteintäkter och statsbidrag som har blivit bättre än förväntat.

Nämnderna uppvisar till skillnad mot tidigare år en god budgetföljsamhet. Både socialnämnden och barn-, kultur- och utbildningsnämnden har lyckats förbättra resultatet jämfört med prognoser under året. För socialnämnden uppgår budgetavvikelsen till +0,1 mnkr och barn- kultur-, och utbildningsnämndens resultat uppgår till -3,4 mnkr. Kommunstyrelsens resultat uppgår till +14,2 mnkr där ungefär hälften utgörs av att den budgeterade potten för balanskravet inte har förbrukats.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Under 2011 har kommunstyrelsen fattat beslut om pensionsstiftelse i syfte att trygga framtida pensionskostnader.

Resultatet är förenligt med samtliga finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. När det gäller verksamhetsmålen har målet om att minska antalet kvadratmeter uppfyllts, däremot saknar vi en bedömning av om målet om att antalet anställda ska anpassas efter demografi och omvärld är uppnått eller inte.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- Kommunal redovisningslag 5 kap 4 § Pensionsutbetalningar. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen. Kommunen redovisar pensionsförmåner intjänade före 1998 i balansräkningen som en avsättning istället för ansvarsförbindelse.
- RKR:s (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Investeringsbidrag bruttoredo visas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

Tidplaner och tydliga anvisningar med en genomtänkt struktur har upprättats. Underlagen i form av specifikationer och bilagor som styrker redovisningen är upprättade med god ordning.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL. Förvaltningsberättelsen är överskådlig och väldisponerad och ger relevant information. Avsnittet "Strömsund idag och i morgon" innehåller en kortfattad omvärldsanalys i kombination med framtida utmaningar.

Kommunen gör i årsredovisningen en samlad uppföljning av såväl de finansiella mål som de verksamhetsmål som kommunfullmäktige fastställt avseende god ekonomisk hushållning. Samtliga finansiella mål uppfylls medan ett av de två verksamhetsmålen uppfylls. Däremot följs inte de övriga politiska inriktningsmålen upp.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver även vilka utmaningar kommunen står för under kommande år.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltningen. Olika finansiella nyckeltal redovisas.

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en tydlig beskrivning av väsentliga händelser i kommunen som är av betydelse för det samlade resultatet.

Förväntad utveckling

Varje nämnd har under avsnittet "Nämnderna inför 2011" och även under rubriken "Framtid" i respektive verksamhetsberättelse kommenterat förväntade och planerade förändringar. I förvaltningsberättelsen beskrivs viktiga framtidsfrågor.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt att den är åldersindelad. I övrigt är den personalekonomiska redovisningen innehållsrik och åskådliggörs både i form av diagram

och verbal information som t ex personalpolitiskt program, sysselsättningsgrad, rehabilitering och framtida pensionsavgångar.

Den totala sjukfrånvaron har minskat ytterligare, från 6,1 % till 5,4 %. Även långtidssjukfrånvaron har minskat under året.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. I särskilda avsnitt finns också en verksamhetsberättelse för respektive bolag i likhet med vad som gäller för de kommunala nämnderna.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 samt RKR 17. Sammanställningen av det samlade åtagandet för pensioner görs i verbal form och inte i tabell. Nödvändig information framgår dock tydligt av texten.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Nämnderna har redovisat olika typer av nyckeltal för verksamheten och de går att följa under en treårsperiod. Nyckeltalen ger en bra och överskådlig information om verksamheten.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 12,7 mnkr vilket är 43,7 mnkr lägre än budgeterade 56,4 mnkr. Önskemål om ombudgetering inför 2011 uppgår till 38,8 mnkr. Byggandet av boendet i Gäddede har upphandlats och kommer att påbörjas i mars 2011.

Vi anser att investeringsredovisningen med fördel kan kompletteras med en total kalkyl för större investeringsobjekt som löper över flera år.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. En jämförelse mot prognoser under året samt mot föregående års utfall skulle dock höja informationsvärdet ytterligare.

Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd (mnr)	Netto budget	Utfall	Prognos Augusti	Prognos April
Revision	0,8	0,0	0,0	0,0
Fullmäktige, kommunstyrelse	193,3	14,2	2,2	1,0
Miljö- och byggnämnd	3,8	0,0	-0,3	-0,3
Barn-, kultur- och utbildningsnämnd	202,3	-3,4	-10,6	-12,1
Socialnämnd	269,0	0,1	-4,5	-10,2
Närvårdsnämnd	18,2	-0,2	-0,2	0,0
Överförmyndaren	1,0	0,0	0,0	0,0
Summa nämnderna	688,4	10,8	-13,4	-21,6

Budgetföljsamheten är betydligt bättre än tidigare år och den totala budgetavvikelsen uppgår till +10,8 mnr. Jämfört med prognosen per augusti har avvikelsen för barn- kultur- och utbildningsnämnden minskat med 7,2 mnr och uppgår nu till +3,4 mnr och socialnämnden har lyckats nå ett litet plusresultat, +0,1 mnr. Kommunstyrelsens resultat uppgår till +14,2 mnr.

Inom socialnämnden är det framförallt en positiv budgetavvikelse för hemsjukvården, +3,4 mnr och lägre kostnader för försörjningsstöd än befarat, -2,4 mnr jämfört med -4,0 mnr, som bidrar till att resultatet har förbättrats jämfört med prognosen per augusti. I övrigt redovisas både positiva och negativa avvikelser för de olika verksamheterna.

Barn-, kultur- och utbildningsnämndens budgetavvikelse uppgår till -3,4 mnr. Det är inom verksamheterna barnomsorg och grundskola som de stora förbättringarna har skett sedan augustiprognosen och budgetavvikelsen uppgår till +1,8 mnr respektive -3,4 mnr. Negativa budgetavvikelser återfinns inom nämnden och gemensamma kostnader och beror till viss del på att en viss del av nämndens sparbetning inte har fördelats.

Kommunstyrelsens budgetavvikelse uppgår till 14,2 mnr där ungefär hälften av avvikelsen kan hänföras till att den budgeterade potten för balanskravet inte har behövt nyttjas.

Närvårdsnämnden Frostvikens budgetavvikelse uppgår till -0,2 mnr.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

3.1.3.1 Finansiella mål

Vi bedömer att kommunen har nått de finansiella mål som fastställts i budgeten för 2010.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2010	Utfall 2010	Måluppfyllelse
Budget i balans – Kommunens ekonomiska resultat ska uppgå till 14 mnkr.	Resultatet uppgår till 27 mnkr.	Ja. Målet uppfylls.
Investeringarna ska uppgå till max 20 mnkr per år.	Investeringarna uppgår till 12,7 mnkr.	Ja. Målet uppfylls.
Amortering pensionsskuld 25 mnkr.	31 mnkr har öronmärkts till att minska pensionskulden.	Ja. Målet uppfylls.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Kommunen har fastställt två verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning på övergripande nivå:

- Kommunens totala lokalyta ska minskas med 4 000 kvm per år
- Antalet anställda ska anpassas efter omvärld och demografi

Kommunens lokalyta har minskat med 6024 kvm netto under 2010 och målet uppfylls. Antalet anställda har minskat med 75 personer jämfört med 2009 men det saknas en bedömning av om målet är uppfyllt eller inte.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar redogör för utfallet av årets verksamhet och att redovisningarna följer en enhetlig struktur. Däremot anser vi att redovisningen av måluppfyllelse kan utvecklas och att vidtagna åtgärder för att förbättra resultatet kan beskrivas på ett tydligare sätt.

3.2 Rättvisande räkenskaper

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar med några avvikelser som redovisas under respektive rubrik nedan uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassafödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen inte ger en helt rättvisande bild av årets resultat.

Redovisningen av pensioner intjänade före 1998 följer inte reglerna i KRL (kommunala redovisningslagen).

Kommunen har 2010 valt att frånga KPA:s prognos då den s.k. "bromseffekten" innebär att skulden och även kostnaderna minskar kraftigt 2010 för att sedan öka 2011 och framåt. I stället har kommunen valt att i sin redovisning följa en linjär utveckling av skulden vilket dels innebär att kostnaderna är för höga och därmed att resultatet för 2010 inte är helt rättvisande, dels att skulden är för hög och därmed är inte heller ställningen helt rättvisande.

Vi har funnit några poster som har kostnadsförts på 2010 men som ur redovisningssynpunkt bör hänföras till 2011. Vi har i diskussioner med ekonomienheten betonat vikten av att upprätthålla en god kvalitet i redovisningen och att rutinerna bör ses över inför nästa års bokslut.

Nedskrivningar av fastigheter har gjorts motsvarande 12,9 mnkr som belastar både resultaträkning och balansräkning. Fler kommentarer finns under avsnittet 3.2.2 Balansräkning.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

(Mnkr)	Bokslut 2009	Budget 2010	Utfall 2010	Ökn/minsk i %
Verksamhetens intäkter	155,4	172,6	159,3	+2,5%
Verksamhetens kostnader	-818,4	-818,1	-805,7	-1,5 %
Avskrivningar	-28,6	-30,0	-40,1	+40,2 %
Verksamhetens nettokostnader	-691,7	-675,5	-686,6	-0,7 %
Skatteintäkter	435,0	426,0	435,5	+0,1 %
Gen. Statsbidrag & utjämning	281,3	279,0	283,1	+0,6 %
Finansnetto	-21,9	-15,5	-5,0	-87,0 %
Resultat	2,7	14,0	27,0	
Verksamhetens nettokostnad i % av skatter och bidrag	96,6%	95,8%	95,5%	

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och "opåverkbara" poster som haft väsentlig påverkan på skillnaden mellan åren redovisas nedan.

- Skatteintäkter och statsbidrag har tillsammans ökat med 2,3 mnkr medan verksamhetens nettokostnader har minskat med 5,1 mnkr.
- Det tillfälliga konjunkturstödet uppgår till 12 mnkr för 2010.
- Nedskrivningar har gjort med 13,4 mnkr.
- Finansiella kostnader avseende räntekostnader för pensionsavsättning har minskat med 17,5 mnkr.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen inte fullt ut ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital. Som en följd av den felaktiga redovisningen av pensioner är bilden av den ekonomiska ställningen inte helt rättvisande.

Nedskrivningar av fastigheter har gjorts motsvarande 13,4 mnkr. Det rör sig i flesta fall om fastigheter som kommunen inte längre är ägare till, de som är på väg att säljas och även mindre poster som har omvärderats till att avse driftinventarier. I vissa fall är det dock fastigheter som anses vara för högt värderade och där kommunen gjort en uppskattning av ett lägre bokfört värde. Vägledning för värdering av anläggningstillgångar framgår av bl.a. det konceptuella ramverk för finansiell rapportering i kommuner och landsting som Rådet för kommunal redovisning givit ut under 2010. I denna idéskrift anges följande under avsnittet värderings- och mätmetoder:

"För att kunna fastställa en periods intäkter och kostnader krävs det att man värderar de tillgångar och skulder som finns vid periodens början och slut. Inom redovisningen tillämpas huvudsakligen anskaffningsvärdet eller verkliga värden för att värdera tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Då kommuners och landstings tillgångar ofta har ett allmännyttigt syfte och den verksamhet som bedrivs med hjälp av dessa tillgångar vanligtvis är finansierade med skattemedel är normalt varken marknads- eller avkastningsvärdering tillämplig. De historiska anskaffningsvärdena blir därför normalt den utgångspunkt för värdering som är mest relevant."

För de nedskrivningar som gjorts 2010 bedömer vi att större delen är motiverade utifrån att de avser tillgångar som i några fall inte är i kommunens ägo och i några fall inte går att se som materiella tillgångar som ska tas upp i balansräkningen. Dessa nedskrivningar överensstämmer med god redovisningssed.

För vissa nedskrivningar är vi mer tveksamma till om nedskrivningen är motiverad utifrån god redovisningssed. Vi rekommenderar att kommunen upprättar tydligare anvisningar för när nedskrivning av tillgångar är motiverat utifrån god redovisningssed och tydligare definierar när nedskrivning skall göras och på vilket sätt.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar i huvudsak tillräckliga noter med följande undantag:

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna med ovan beskrivna undantag existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- Kommunal redovisningslag 5 kap 4 § Pensionsutbetalningar. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen. Kommunen redovisar pensionsförmåner intjänade före 1998 i balansräkningen som en avsättning istället för ansvarsförbindelse.
- RKR:s (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Investeringsbidrag bruttoredo visas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Nothänvisningar har redovisats på ett föredömligt sätt i finansieringsanalysen.

Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter har beskrivits på ett korrekt sätt, olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter har beskrivits och effekten framgår. De justeringar som görs avser koncerninterna transaktioner som elimineras för att ge en rättvisande bild av resultat och ställning.

Kommunen har valt att inte ta med Norra Jämtlands Räddningstjänstförbund i koncernredovisningen eftersom de färdigställer sitt bokslut efter kommunen. Verksamheten är av obetydlig omfattning, dvs omsättningen och omslutningen är mindre än 2 % av kommunens skatteintäkter och statsbidrag vilket innebär att kommunalförbundet kan undantas enligt RKR 8.2.

I förvaltningsberättelsen finns en bokslutsanalys för kommunkoncernen och under avsnittet "årsberättelser" finns verksamhetsberättelser för respektive bolag.

Kommunen redovisar för 2010 i en tablå samtliga ekonomiska engagemang inom koncernen i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2 .

2011-03-23

Erik Palmgren
Projektmedarbetare

Anneth Nyqvist
Uppdragsledare och projektledare